

O RADU II. REDOVNE GODIŠNJE SKUPŠTINE JUGOSLAVENSKOG DRUŠTVA ZA PROUČAVANJE I UNAPREĐENJE STOČARSTVA ODRŽANE U NOVOM SADU 29. IV. 1959.

Jugoslavensko društvo za proučavanje i unapređenje stočarstva osnovano je 21. XII. 1956. sa zadatkom: da razvija i unapređuje sve grane nauke o stočarstvu, da se stara za njihovu primjenu u poljoprivredi, da predlaže mjere za njihovo unapređenje, da unapređuje i pomaže istraživački rad i nastavu iz oblasti stočarstva. Prema tome ono ima pretežno naučno-istraživački karakter i time se uglavnom razlikuje od stručnih udruženja.

Naučni i stručni organi Društva jesu kongresi, savjetovanja i naučne komisije. Na kongresima i savjetovanjima Društva daje se pregled stanja svih grana nauke o stočarstvu kako u zemlji, tako i u inostranstvu, pruža se pregled rezultata ispitivanja stočarstva u FNRJ i izrađuju se prijedlozi za daljnje proučavanje i unapređenje stočarstva.

Kongresi Društva održavaju se jedamput u tri godine, a savjetovanja održavaju se prema potrebi. Naučna i stručna aktivnost Društva između kongresa i u vrijeme kongresa organizirana je u komisijama za pojedine grane stočarstva, i to za konjarstvo, govedarstvo, ovčarstvo, svinjarstvo, peradarstvo, ishranu stoke i mljekarstvo.

Rad Društva u pojedinim republikama, pokrajinama i teritorijalnim oblastima razvija se po sekcijama, a za formiranje sekcije potrebno je samo 10 članova.

Na II. redovnoj godišnjoj skupštini Društva, koja je održana 29. IV. o. g. u Novom Sadu, t. j. za vrijeme Međunarodnog poljoprivrednog sajma, održan je i sastanak komisije za mljekarstvo. Sastanku je prisustvovalo oko 30 članova komisije iz svih narodnih republika, a rukovodili su njime predsjednik komisije prof. dr. N. Zdanovski i sekretar ing. D. Pavličić, — direktor Instituta za mljekarstvo FNRJ. Tom prilikom podneseni su referati o stanju mljekarstva u pojedinim NR: Ing. B. Obradović podnio je referat za Srbiju, ing. M. Markeš za Hrvatsku, ing. M. Hafner za Sloveniju, ing. Natalija Dozet za Bosnu i Hercegovinu, a prof. dr. Nikola Micev za Makedoniju. Podatke o stanju mljekarstva u Crnoj Gori dao je ing. D. Pavličić.

Pored specifične republičke problematike u referatima su istaknuti i problemi, koji su zajednički za sve republike, kao što je zaostajanje izgradnje suvremenih mljekarskih pogona za planiranom proizvodnjom, koja je zadnje vrijeme osjetno porasla. Ova se pojava najviše zapaža u Srbiji, Hrvatskoj i u Sloveniji. Drugi problem, koji ističu predstavnici svih NR jest stanje kadrova. Nedostatak kvalitetnih pogonskih stručnjaka, neriješena pitanja o njihovu razvrstavanju i plaćanju, stručnom uzdizanju i t. d. što se sve odražava na proizvodnji i kvaliteti mliječnih proizvoda. Mjestimično zapažaju se i slučajevi napuštanja struke, po

gotovo od strane visokokvalificiranih osoba, koje imaju priliku da se zaposle u drugim granama poljoprivrede uz znatno bolje uvjete.

Docent ing. Obren Pejić podnio je veoma zanimljiv referat o stanju naučno-istraživačkog rada u mljekarstvu, te je pored historijskih podataka o razvitku naučno-istraživačkog rada kod nas iznio neke njegove karakteristike, probleme i poteškoće. Govoreći o fakultetima kao nosiocima naučno-istraživačkog rada, referent je istakao, da je tehnička oprema fakulteta, odnosno mljekarskih laboratorija na njima, danas ispod tehničkog nivoa naših poduzeća, pa stoga nastaje karakterističan nesklad. Nerazmjera ima također i u pogledu ulaganja u podizanje mljekarstva, koje se kod nas u poratnom periodu naglo razvija, i ulaganja u izobrazbu i spremanje stručnih i naučnih kadrova. Rad fakultetskih zavoda i laboratorija zavisen je gotovo isključivo o budžetima fakulteta, čija su novčana sredstva pretežno namijenjena organizaciji nastave. Ni mljekarske škole u Kranju, Bjelovaru i u Pirotu, a ni fakulteti nisu opremljene na odgovarajući način za vršenje svojih zadataka. Institut za mljekarstvo FNRJ, čije osnivanje predstavlja značajan datum u historiji mljekarstva Jugoslavije, ima važnu ulogu u razvoju našeg mljekarstva. Iako još njegova aktivnost na području naučno-istraživačkog rada nije došla do potpunog izražaja, jer mu izgradnja nije sasvim završena, a ni kadrovi nisu okupljeni, ipak je ovaj Institut izvršio mnoge zadatke, koji su se pokazali veoma korisni za unapređenje našeg mljekarstva.

Unatoč poteškoćama zbog nedostatka opreme, naši stručnjaci, okupljeni na fakultetima, Institutu za mljekarstvo FNRJ, stručnim i srednjim poljoprivrednim školama, rade požrtvovno i s najvećim zalaganjem, a naročito se ističu mladi stručnjaci poratne generacije.

Naziremo, da je kod nas na polju naučno-istraživačkog rada angažirano u raznim ustanovama oko 25 osoba. Pored toga, pitanjima mljekarstva bavi se daljnjih 10—15 stručnjaka, te pretpostavljamo da ukupni broj stručnjaka, koji se aktivno bavi naučno-istraživačkim radom u mljekarstvu, iznosi 35—40 ljudi. U poratnom razdoblju obranjeno je 5 disertacija za stjecanje doktorata nauka iz problematike mljekarstva, a uskoro bit će obranjeno još daljnjih 8 disertacija. U istom razdoblju objavljeno je preko 200 naučno-istraživačkih radova; veći broj stručnih članaka i knjiga, pa 5—6 udžbenika, priručnika i praktikuma. Sve su te publikacije u stručnom i naučnom pogledu na nivou suvremenih zahtjeva.

U diskusiji o referatima, pored problema, koji su u njima istaknuti, govorilo se o izvanškolskom obrazovanju kadrova, o priučavanju kadrova u pogonima, o suradnji mljekarskih stručnjaka na projektima velikih mljekara, o problemu većeg povezivanja stočara uzgajaća s mljekarskim stručnjacima, o problemu intenzivne prehrane stoke silažom, koja nepovoljno djeluje na mliječne proizvode, o problemu otkupnih cijena u vezi s rentabilnošću prerade i t. d. O svemu tome diskutiralo se iz aspekta unapređenja mljekarstva, što je jedan od osnovnih zadataka Društva.

U pogledu rada Društva i njegove aktivnosti u pojedinim republikama donešena je preporuka o osnivanju sekcija gdje god je to moguće. Ovo je potrebno naročito zato, što u nekim republikama uopće nema nikakve ustanove, organizacije ili centra, koji bi se bavili specijalno problematikom mljekarstva. Prisutni su još zamoljeni, da porade s većom aktivnošću oko učlanjivanja u Društvo, odnosno u sekcije.

U diskusijama učestvovali su pored spomenutih drugova još i ing. S. Živanović, ing. M. Đorđević i ing. Stambolić. Zapisnik vodio je ing. Ivica Vujičić.

Z A N A Š E S E L O

O ČEMU ZAVISI KVALITET SIJENA

Sijeno je najvažnija voluminozna krma za zimsku prehranu krava. U novije doba preporuča se u obroku više silaže, a manje količine sijena zbog toga, što je njena proizvodnja jeftinija, gubici na hranjivim tvarima manji, proizvodnja je neovisna o vremenskim prilikama, a zbog sočnosti i blage nakiselosti stoka ju radije uzima i bolje ju iskorišćuje.

Iako svaki proizvođač višemanje zna da se dobrim sijenom stoka lakše zimi prehrani i da takovo sijeno povoljno djeluje na proizvodnju mlijeka, ipak premalo pažnje obraća proizvodnji, sušenju i spremanju sijena.

Kvalitet sijena zavisi: 1. o biljnom sastavu. U dobrom sijenu pretežu dobre (slatke) trave. Lepirnjače: lucerna, djetelina, grahorica, kao i njihove smjese daju bolje sijeno, t. j. s više bjelančevina, rudnih tvari i vitamina; **2. o dobi košnje, načinu sušenja i spremanja.**

Koje su osobine dobrog sijena? Dobro sijeno je zelene boje, lisnato, stabiljike su mekane, t. j. daju se savijati, a prijatnog je mirisa. Loše je sijeno kada je žute, smeđe odnosno tamne boje, kad je zamuljeno, kad se praši, kad sadrži mnogo korova i otrov-

nih biljaka, kad je zapareno ili pljesnivo.

Biljni sastav na našim livadama ne može se tako brzo promijeniti, jer su za to često potrebna veća ulaganja (melioracije). Brži uspjeh u proizvodnji kvalitetnog sijena imat ćemo ako sijeno proizvodimo na oranica-ma. To je teže provesti na individualnim gospodarstvima, koja imaju malo oranica.

Međutim, bez većih investicija uvelike ćemo pridonijeti kvalitetu sijena, ako pravodobno kosimo, pravilno postupamo kod sušenja i ako ga spremamo na zaštićeno mjesto.

Kod nas se kasno kosi, da se dobije više sijena, ali je to varljivo, jer takovo sijeno sadrži manje hranjivih tvari i teže je probavljivo.

Ranijom košnjom dobit ćemo: **1. krmu s više probavljivih bjelančevina, rudnih tvari i vitamina.** Sijeno od rano pokošene krmе sadrži čak tri puta više probavljivih bjelančevina i dvaput više rudnih tvari. **2. Više otave,** jer će se za porast biljaka moći više iskoristiti zimska i proljetna vlaga (kiša sredinom lipnja), a kod djeteline drugi otkos dat će veći prinos.

Kasna košnja ne samo da daje loše sijeno, koje katkada i nema veću vrijednost od slame, već to ima za posljedicu, da se mnogi korovi osjemene, pa tako nam livada ima sve više korova.